

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**76-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

14 травня – 23 травня 2024 р.

діяльність цілісно. До того ж саме з цього моменту можна розпочинати процес пояснення організації науково-дослідницької діяльності в Україні та світі, ознайомити з нормативно-правовими документами, які спрямовані на регуляцію наукової діяльності, захисту інтелектуальної власності, державної структури управління наукою та освітою, кодексу честі науковця та академічної доброчесності під час здійснення наукової роботи.

Кожна тема дисципліни з ОНДРС повинна логічно витікати з попередньої, а практичні завдання та завдання для самостійної роботи поступово ставати важче та вести студентів до підготовки власного наукового дослідження. Не менш цінними є і життєві поради викладача щодо здійснення науково-дослідницької діяльності, тому що саме він має безпосередній досвід написання наукових робіт, знає, як правильно працювати з інформаційними листами, шукати та систематизувати науковий матеріал, визначати мету та завдання дослідження, оформлювати наукові матеріали згідно з вимогами видавництва чи організаторів конференцій, а також які інструменти таймменеджменту є найбільш ефективними під час роботи над великими дослідницькими проектами.

Отже, формування дослідницької компетентності бакалаврів повинно відбуватися поступово з урахуванням різних факторів впливу на самих студентів, їхнього життєвого досвіду, мотивації, психологічних та інтелектуальних особливостей.

УДК 811.161.2:81'373.45=111

*С.М. Дорошенко, к.філол.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

СПЕЦИФІКА ЗАСВОЄННЯ АНГЛІЦИЗМІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Мова як живий організм, що відображає всі зміни, які відбуваються у світі. Особливо чутлива лексична система мови, адже в ній найшвидше з'являються нові елементи, які є назвами тих реалій, що виникають у нашому житті. На розвиток мови впливають як мовні (інтралінгвальні), так і позамовні (екстралінгвальні) чинники.

Головними мовними чинниками, що впливають на словниковий склад мови є так званий «закон економії мовних засобів і зусиль мовців», унаслідок якого складні синтаксичні структури замінюються єдиним новоутвореним словом, потребу в нових емоційно-експресивних назвах і тенденцію до вираження однакових значень однією формою, а різних значень різними формами. Основними позамовними чинниками оновлення

словникового складу мови визнаємо нові політичні, економічні, науково-технічні, культурно-мистецькі умови життя та необхідність передати досягнення, висловити думки й почуття якомога точніше, різнобічніше й логічніше.

Мовознавці наголошують, що на сучасному етапі все таки позамовні фактори відіграють істотнішу роль у мовному розвитку. Зокрема широке використання інтернету з глобалізацією англійської мови та різноплановий розвиток міжнародних відносин в умовах територіально-інформаційного зближення країн Східної і Західної Європи. Сучасне мовне оновлення активізувалося під впливом «революції світового павутиння», новітньої «економічної революції» та розвитку електронної торгівлі, посилення уваги до загальносвітових екологічних і науково-технологічних питань, демографічних змін та загалом нових суспільно актуальних явищ [2].

Перше двадцятиліття третього тисячоліття – це вибух англіцизмів в більшості європейських мов, зокрема й українській, про що зазначають чимало дослідників. Використання англійської у ролі мови-донора зумовлене перш за все вагомістю англословних країн на геополітичній карті світу. Ці країни здійснюють значний вплив на суспільне, наукове та культурне життя світової спільноти, адже основи демократії, ринкової економіки були розроблені і вперше запроваджені саме в цих країнах, тому термінологія зазначених сфер має здебільшого англійське походження.

Якщо говорити про характерні ознаки англіцизмів, то найвідоміші з них;

звукосполучення **-дж-**: бюджет, джаз, джентльмен, джемпер;
звукосполучення **-ай-**, **-ей-**: гайморит, інсайт, троллейбус, хокей; суфікс **-инг (-інг)**: мітинг, пудинг, демпінг, тьюбінг. Проте на сучасному етапі розвитку мови запозичень наскільки багато, що орієнтуватися лише на названі ознаки не варто.

Слід звернути увагу ще й на написання сучасних англіцизмів відповідно до вимог чинного правопису. Зокрема це стосується так званого «правила дев'ятки»: **И** пишемо в загальних назвах після приголосних **д, т, з** (дз), **с, ц, ж** (дж), **ч, ш, р** перед наступним приголосним (крім **й**): дизель, динамо, диплом, директор, методика; інститут, математика, стимул, тип; позиція, фізичний; таксист, родзинка, силует, система; цистерна, цифра; режим, джигіт, джинси, джип; чичероне; ширма, шифр; бригада, риф, фабрика [1; 160]. З «**и**» треба писати і новіші запозичення, що їх активно використовуємо в мові: бутик, диджей, диджиталізація, дизлайк, капучино, рингтон, ристрето, ритейл, ритейлер, скриншот, стикер, стрим, стримити, стрит, стритвер, тимлідер, фризбі, фриланс, фристайл, чип, чипси. Англіцизми **playlist, wishlist, shortlist, checklist** пишуться з буквою «**і**» після «**л**» за вищенаведеним правилом.

Отже, запозичення – це один із поширених способів збагачення лексичного складу мови, проте надмірна їх кількість може призвести до втрати національної своєрідності української мови. Крім того, новітні запозичення повинні писатися відповідно до існуючих у мові норм.

Література

1. *Український правопис*. К.: Наукова думка, 2019. 391 с.
2. Ясинецька Н. А. *Структурно-семантичні особливості та функціонування новітніх англійців в українській мові: дис. ... канд. філол. наук*. Київ, 2013. 253 с.

УДК 323.23(477)

*М.Ю. Чиркова, магістр державного управління
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ПОЛІТИЧНИЙ РЕЖИМ В УКРАЇНІ: ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ ДО ДЕМОКРАТІЇ

У Конституції 1996 р. записано, що Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава, проте ця стаття Основного закону є скоріше декларацією про наміри, ніж констатацією існуючого стану. Загальновідомо, що політичний режим – це сукупність здійснення методів державної влади, характер взаємодії між державою і суспільством, а його реальна конфігурація може суттєво відрізнятись від конституційованої. Десять років гібридної російсько-української війни продемонстрували, що боротьба йде не тільки за території та ресурси, але навіть більшою мірою відбувається протистояння демократичних цінностей (свобода, права людини, народовладдя, плюралізм тощо) цінностям великодержавності (нав'язування своєї волі іншим народам і країнам, нехтування правами людини, нетерпимість до інакодумства, усунення опозиції). Але чи дійсно відбулась інтеріоризація демократичних цінностей українським суспільством, що є необхідною умовою для встановлення демократичного політичного режиму? Спробуємо знайти відповідь на це питання.

За часи незалежності політичний режим в націй державі зазнавав неодноразових видозмін, пов'язаних як із конституційним процесом, так і з появою нових політичних акторів, зокрема, фінансово-промислових груп й політичною боротьбою між ними. Науковці Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України виділяють п'ять етапів у трансформації політичного режиму: 1) перехідна держава з суперпарламентаризмом (1991–1996 рр.); 2) гібридна держава з авторитарним режимом змагання (1996–2004 рр.); 3) гібридна держава з